

JÓZEF BRODA

Program gospodarczy Adama Loreta w lasach państwowych i przebieg jego realizacji

Adam Loret's Program in State Forests and Course of its Execution

Wstęp

W chwili odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. lasy państwowe znajdowały się pod administracją Głównego Zarządu Dóbr Państwowych w ramach resortu rolnictwa — na wzór rosyjski¹. Proces ich wyzwolenia się spod zarządu administracji rolniczej odbywał się powoli i etapami. W listopadzie 1920 r. powstał dla nich oddzielny zarząd — Departament Leśnictwa oraz wyodrębniono pierwsze okręgowe zarządy lasów państwowych, zaś wydzielenie administracji tych lasów w osobny pion administracji państwowej nastąpiło dopiero w końcu 1924 r. W dalszym ciągu jednak brak było jednolitych w skali całego kraju przepisów w sprawach zagospodarowania lasu, różne były zasady użytkowania i hodowli, nadal utrzymywały się dzielnicowe odrębności w następstwie zaborów, ogólnie zaś lasy przynosiły małe dochody dla skarbu państwa.

To ostatnie było powodem, że z dniem 1 X 1926 r. minister rolnictwa powołał Adama Loreta na tzw. nadzwyczajnego delegata (czyli swego pełnomocnika) do spraw administracji lasów państwowych². Na niego przeszły wszystkie uprawnienia, jakie dotąd w stosunku do nich miał Departament Leśnictwa. A. Loret (ur. 1884 r.), człowiek zdolny i rzutki, przy tym absolwent Tharandt'u, a więc zwolennik zachodniego modelu organizacyjnego gospodarstwa leśnego, dał się już poznać jako dobry organizator i gospodarz, pełniąc od 1921 r. funkcję dyrektora warszawskiej dyrekcji lasów państwowych.

Uprawnienia A. Loreta, jako "nadzwyczajnego delegata", były bardzo szerokie. Według zarządzenia powołującego go na to stanowisko dotyczyły one:

- — przeprowadzenia wszechstronnej planowej inspekcji wszystkich organów alp, a także doraźnej ich kontroli w celu ustalenia faktycznego stanu rzeczy;
- — opracowania i przedstawienia ministrowi rolnictwa wniosków w sprawie proponowanych zmian w organizacji urzędów alp i organizacji ich pracy;

- — opracowania podobnych wniosków w sprawie pożądaných zmian w stosowanych zasadach gospodarki w lasach państwowych.

Dalsze punkty mówiły o konieczności instruowania organów alp w sprawie ulepszania metod ich pracy i podnoszenia wyników oraz przeprowadzania dochodzeń i wydawania doraźnych zarządzeń w wypadkach stwierdzonych nieprawidłowości lub nadużyć.

Adam Loret stał na czele lasów państwowych do końca okresu międzywojennego, najpierw jako „nadzwyczajny delegat”, następnie od 1 I 1931 r. jako kierownik nowo utworzonej Dyrekcji Naczelnej LP, a od 1 II 1934 r. jako jej dyrektor i zarazem Dyrektor Naczelny LP. Obejmując urząd „nadzwyczajnego delegata” Loret wszedł na grunt już odpowiednio przygotowany przez jego poprzednika (Jana Miklaszewskiego, dyrektora Departamentu Leśnictwa), a przy tym w momencie wyjątkowo sprzyjającym do podejmowania nowatorskich inicjatyw — w warunkach znacznej wewnętrznej stabilizacji kraju po przewrocie majowym i w okresie gdy J. Piłsudski był premierem (2 X 1926–27 VI 1928).

Program ekonomiczny Adama Loreta

Swój program ekonomiczny wyłożył Loret w opracowaniu pt. „Główne wytyczne państwowego gospodarstwa leśnego” (1929)³. Program dotyczył kilku zasadniczych problemów. Na pierwszym miejscu stawiał Loret właściwe zagospodarowanie lasów państwowych, a przede wszystkim ich urządzenie, gdyż — jak twierdził — połowa tych lasów posiadała wówczas jedynie prowizoryczne plany gospodarcze, a dalsze 25% — przestarzałe przedwojenne plany definitywnego urządzenia. Uregulowania wymagała też wielkość nadleśnictw i leśnictw, które we wschodniej i północno-wschodniej części kraju były wyjątkowo duże. Loret uważał, że liczbę należy zwiększyć o 35–40%, zaś drugich nawet o 200%.

Drugim węzłowym zagadnieniem była sprawa właściwego doboru personelu terenowego: na stanowiska nadleśniczych — osób z wyższym wykształceniem, a na stanowiska leśniczych — ze średnim. Natomiast co do gajowych, jako pracowników niefachowych i wyłącznie do zadań ochronnych, autor uważał, że grupa ta ulegnie z czasem likwidacji w następstwie intensyfikacji gospodarstwa leśnego, przejmowania wyróbki we własny zarząd alp oraz tworzenie w związku z tym kategorii stałych robotników leśnych.

Następnym ważnym zagadnieniem było przejęcie wyróbki i zbytu drewna we własny zarząd. Zdaniem Loreta prowadzone na znacznym obszarze lasów państwowych pozyskanie, wyróbka i zbyt drewna przy pomocy przedsiębiorców i kupców drzewnych były anachronizmem. Szczególnie szkodliwa była działalność w tym zakresie różnych firm krajowych i zagranicznych — na podstawie wieloletnich umów dzierżawnych (tzw. koncesji leśnych). Loret postanowił zerwać z tym sposobem użytkowania lasów m.in. również dlatego, że hamowało to proces uprzemysłowienia lasów państwowych.

Nie mniej ważną kwestią było odpowiednie zorganizowanie eksportu drewna. O wadze tego problemu świadczył fakt, że jak stwierdza autor — wówczas wartość wywozu drewna za granicę stanowiła tylko 1/4 wartości całego eksportu z Polski. Należało więc dążyć do ograniczania wywozu drewna w stanie okragłym oraz do zwiększania wywozu półfabrykatów i wyrobów gotowych, co z kolei wiązało się z koniecznością rozbudowy krajowego przemysłu drzewnego, zwłaszcza tartaczego. Jak mówi Loret w zakończeniu swych

“Ogólnych wytycznych”, uprzemysłowienie to powinno być “koroną dzieła racjonalizacji” gospodarki w lasach państwowych.

Jak z tego wynika, zakres przedstawionych przez A. Loreta założeń programowych był bardzo szeroki. Nie staowały one całkowitego novum. Niektóre z tych tez zostały wysunięte już w połowie 1918 r., następnie uzupełnione i rozwinięte przez II ogólnopolski zjazd leśników w 1919 r., wreszcie rozszerzone i dopracowane przez grupę czołowych leśników w 1923/1924 r. w związku z dyskutowanym wówczas rządowym projektem komercjalizacji lasów państwowych. Należy jednak podkreślić, że bezsprzeczną zasługą Loreta było zebranie tego wszystkiego w jedną całość, uzupełnienie i opracowanie w postaci człościowego, bardzo zwanego programu gospodarczego, dostosowanego do ówczesnych możliwości i potrzeb oraz konsekwentne wdrażanie go w życie.

Lata 1928–1930 były przełomowe dla lasów państwowych. W marcu 1928 r. wyszło rozporządzenie prezydenta (z mocą ustawy)⁴ o zagospodarowaniu tych lasów. Było to zrealizowaniem uchwały sejmowej w tej sprawie jeszcze w 1924 r.⁵ Wspomniane rozporządzenie dotyczyło wszystkich lasów państwowych na terenie kraju i tym samym eliminowało obowiązujące dotąd w tej sprawie ustawodawstwo z okresu zaborów. Z kolei w grudniu 1930 r. ukazało się rozporządzenie prezydenta w sprawie wyłączenia lasów państwowych spod zarządu Departamentu Leśnictwa oraz utworzenia dla nich Dyrekcji Naczelnej, jako organu centralnego, służącego ministrowi rolnictwa do zwierzchniego kierowania administracją lasów państwowych⁶. Wyłączenie lasów państwowych w odrębną jednostkę organizacyjną było nawiązaniem do podobnej koncepcji z 1924 r., kiedy to lasy państwowe miały być przekształcone w przedsiębiorstwo państwowe, przede wszystkim w celu uzyskiwania z nich zwiększonych dochodów na potrzeby kraju. Obecnie ten cel był również dominujący, z tym że nie drogą zwiększania wyrębów drewna, jak to poprzednio zakładano, ale przede wszystkim przez stałe podnoszenie poziomu i efektywności gospodarowania w tych lasach.

Do tych aktów prawnych należy dodać rozporządzenie prezydenta z 30 XII 1924 r. o wyodrębnieniu administracji lasów państwowych w samodzielny pion administracyjny⁷. Rozporządzenie to jednak ograniczało się prawie wyłącznie do zagadnień administracyjno-organizacyjnych. Stąd też wydanie odpowiednich przepisów o zagospodarowaniu lasów państwowych było konieczne i brak ten uzupełniało wymienione już rozporządzenie z 1928 roku.

Przedstawione trzy rozporządzenia prezydenta stwarzały podstawy prawne i ramy dla działalności organizacyjnej i gospodarczej A. Loreta (o ustawodawstwie leśnym okresu międzywojennego będzie obszerniej mowa w oddzielnym artykule).

Zmiany w lasach państwowych wprowadzone przez Adama Loreta

Do najważniejszych zmian wprowadzonych przez Loreta w lasach państwowych, najpierw jako “nadzwyczajnego delegata”, a następnie jako kierownika i z kolei dyrektora Dyrekcji Naczelnej LP, należy zaliczyć:

- wprowadzenie z dniem 1 X 1927 r. jako roku obrachunkowego w pgl — roku gospodarczego (od 1 X do 30 IX roku następnego);

- przejęcie wyrobki drewna we własny zarząd alp — od roku gospodarczego 1927/1928;
- podjęcie akcji wypierania kapitału prywatnego z lasów państwowych oraz przejmowanie tartaków państwowych;
- wykupywanie lasów i gruntów prywatnych;
- organizowanie przez alp własnego aparatu zbytu drewna;
- ujednoczenie pgl pod względem celów i zadań gospodarczych.

Sprawa przejęcia wyrębu i wyrobki drewna we własny zarząd alp oraz wypieranie kapitału prywatnego z lasów państwowych wiązały się ze sobą. W odniesieniu do pierwszej sprawy należy zaznaczyć, że do tego czasu prawie na całym obszarze Polski (z wyjątkiem województw zachodnich) eksploatacją lasu i wyrobką drewna zajmowali się nabywcy, tzn. kupcy drzewni i przedsiębiorcy, co było tradycją jeszcze z okresu zaborów, a co uległo spotęgowaniu po odzyskaniu niepodległości wskutek zawierania kontraktów dzierżawnych na eksploatację lasów.

Jak wielkie nastąpiły zmiany za czasów Loreta, świadczą przedstawione dane porównawcze. Gdy w latach 1924–1928/1929 w województwach wschodnich około 80% etátu wycinano przy pomocy nabywców a tylko 20% we własnym zarządzie, to w latach 1929/1930–1937/1938 proporcje te uległy odwróceniu i wynosiły 15% i 85%. W województwach południowych analogiczne wskaźniki były następujące: w pierwszym okresie — 77% (nabywcy) i 23% (własny zarząd), w drugim okresie 21% i 79%, w województwach centralnych: w pierwszym okresie — 87% i 13%, w drugim okresie — 9% i 91%, zaś w województwach zachodnich w obu okresach po równo — 5% (nabywcy) i 95% (własny zarząd)⁸.

Oczywiście samo pozbycie się pośredników nie od razu oznaczało osiągnięcie zwiększonych zysków z wyrobki i sprzedaży drewna. Administracja leśna musiała się dopiero dostosować do nowych warunków i zadań.

Jednocześnie następowało przejmowanie wydzierżawionych lasów. W literaturze najczęściej wymieniana jest sprawa wymówienia umowy koncesyjnej (kontraktu) angielskiej firmie “The Century European Timber Corporation” na eksploatację 10 nadleśnictw Puszczy Białowiekskiej i dodatkowo lasów w dorzeczu Niemna (Puszcza Świsłocka), co niestety pociągnęło za sobą znaczne koszty⁹.

Oczywiście nie każdy przypadek rozwiązania umowy musiał się odbyć z niekorzyścią dla lasów państwowych. Np. likwidacja koncesji leśnych z firmami w południowo-wschodniej Małopolsce (“Polska Foresta”, “Karpackie Towarzystwo Leśne”, Firma “Griffel”, “Galicyjska Spółka Drzewna”)¹⁰ nastąpiła z powodu zaległości płatniczych oraz niestosowania się kontrahentów do ustalonych warunków.

W parze z likwidowaniem koncesji leśnych następowało przejmowanie wydzierżawionych tartaków państwowych. W samej tylko dyrekcji siedleckiej tartaków takich było 9, w tym duże zakłady drzewne w Augustowie. Wraz z wydzierżawionymi lasami państwowymi przechodziły pod zarząd alp również tartaki wybudowane przez koncesjonariuszy, często duże, nowoczesne, z zakładami dodatkowymi — głównie w południowo-wschodniej Małopolsce.

Za rządów Loreta, jeszcze jako “nadzwyczajnego delegata”, zwiększał się także obszar lasów państwowych przez zakupowanie niektórych wartościowych prywatnych obiektów leśnych, jak: Krotoszyn i Odolanów (13 tys. ha), Runowo (2300 ha), Sromowce-Pieniny (300 ha — późniejszy Pieniński Park Narodowy), Przyjaźń (700 ha)¹¹. Łącznie do 1930 r. przybyło około 86 tys. ha lasów.

Organizacja zbytu drewna

Po 1925 r. bardzo ważnym i zarazem trudnym do rozwiązania problemem dla alp — w związku z narzuceniem w tym roku przez Niemcy bardzo wysokich ceł na importowaną polską tarcicę — było zorganizowanie własnego aparatu do zbytu drewna. Wprawdzie w latach 1928–1930 ograniczenia te uległy znacznemu złagodzeniu, jednak z nastaniem wielkiego kryzysu gospodarczego Niemcy zamknęły całkowicie swe granice dla naszych materiałów tartych. Zmusiło to stronę polską do zorganizowania eksportu tych towarów na rynki zachodnie.

Dzięki staraniom kierownictwa lasów państwowych już w 1927 r. zwiększył się eksport polski na rynek angielski, w porównaniu z 1925 r., o ponad 100%. Polska była wówczas na tym rynku na czwartym miejscu. Ostateczne przełamanie blokady ekonomicznej, spowodowanej cłami niemieckimi, nastąpiło na początku lat trzydziestych, kiedy to z inicjatywy Dyrekcji Naczelnej LP powstała Polska Agencja Drzewna — “Paged”, spółka do spraw eksportu drewna, przekształcona później w przedsiębiorstwo państwowe pod tą samą nazwą. Utworzenie wówczas takiej agencji było tym bardziej konieczne, gdyż na rynkach zachodnich gwałtownie zwiększała się konkurencja bardzo taniego drewna ze Związku Radzieckiego.

To dzięki “Pagedowi” Polska utrzymała wśród eksporterów na rynku angielskim wysokie czwarte — piąte miejsce. Pod koniec okresu międzywojennego spośród eksportowanych z Polski materiałów tartych trafiało na ten rynek ponad 75%, podczas gdy udział w tym rynku niemieckiego, dawniej prawie jedyne, wynosił zaledwie około 1,5%¹².

Jak już podkreślono, głównym zadaniem Adama Loreta było podniesienie dochodowości pgl. Taki zresztą był cel utworzenia urzędu “nadzwyczajnego delegata” oraz wyposażenia Loreta w tak szerokie uprawnienia.

Droga do podniesienia rentowności państwowego gospodarstwa leśnego musiała jednak prowadzić przez zwiększanie pozyskania drewna, oczywiście przy jednoczesnym intensyfikowaniu prac odnowieniowych, zalesieniowych, pielęgnacyjnych, ochroniarskich i innych, związanych z gospodarowaniem w tych lasach.

Ponieważ jednak wówczas (przełom lat dwudziestych i trzydziestych) definitywne urządzenie było jeszcze w toku, a więc brakowało ostatecznego rozpoznania gdzie, w jakich rodzajach użytkowania i w jakim rozmiarze możliwe jest zwiększenie pozyskania, przeto Loret zarządził przeprowadzenie w końcu 1931 r. jednorazowej nadzwyczajnej rewizji planów gospodarczych prawie wszystkich nadleśnictw państwowych w celu uzyskania takich danych¹³.

Jednym z celów nadzwyczajnej rewizji było także zmniejszenie powierzchni nadmiernie rozległych nadleśnictw i leśnictw we wschodniej części Polski. Na potrzebę takich korekt wskazywał Loret w swych "Ogólnych wytycznych". Istotnie w ciągu lat trzydziestych ogólna liczba nadleśnictw zwiększyła się o ponad 18%, a leśnictw o 21,5%.

W okresie istnienia Dyrekcji Naczelnej LP rozwój gospodarczy lasów państwowych był bardzo znaczący. W ciągu tego nie całego dziesięciolecia nastąpił nie tylko znaczny wzrost ich powierzchni, ale również rozwijał się przemysł drzewny. W roku gosp. 1936/1937 przerabiano surowiec drzewny z lasów państwowych już w 42 własnych tartakach i 2 fabrykach sklejek. Jak wiadomo, w poprzednim okresie prawie wszystkie tartaki państwowe były wydzierawione, najczęściej wraz z lasami. Ponadto w tym dziesięcioleciu lasy państwowe wybudowały kilka dużych nowoczesnych tartaków lub rozbudowały istniejące (Mikuliczyn, Klewań, Kastopol, Augustów, Płociczno), a ponadto zakłady drzewne w Hajnówce oraz fabryki sklejek w Białymstoku i Bydgoszczy¹⁴.

Efekty ekonomiczne Lasów Państwowych

Uzyskiwane za czasów Dyrekcji Naczelnej efekty ekonomiczne były wręcz imponujące. W ciągu sześćdziesięciu lat 1931/1932–1937/1938 czysty zysk bilansowy lasów państwowych zwiększył się przeszło czterokrotnie, z tego wpłaty do skarbu państwa aż sześciokrotnie, zaś nakłady inwestycyjne wzrosły półtora raza, na zagospodarowanie lasu prawie o 100%, a wielkość przerobu drewna w zakładach przemysłowych potroiła się¹⁵. A wszystko to nastąpiło w czasie szalejącego wielkiego kryzysu gospodarczego, który w Polsce był bardziej dotkliwy i o dwa lata trwał dłużej, niż w innych krajach europejskich.

Zasługą Loreta było, że przez uprzemysłowienie gospodarki leśnej i bezpośrednie wejście na krajowy i zagraniczne rynki zbytu udało się wykorzystać polepszającą się po latach kryzysu koniunkturę oraz zwiększać dzięki temu tak wydatnie dochodowość tych lasów.

Jest faktem raczej nieznanym, że w latach trzydziestych w bilansie dochodów Polski z całego handlu zagranicznego — wpływy z eksportu drewna znajdowały się na pierwszym lub drugim miejscu(!), na przemian z wpływami z eksportu węgla¹⁶. Część eksportowanego przez "Paged" drewna pochodziła również z lasów prywatnych.

Swe uznanie dla osiągniętych przez lasy państwowe tak znakomych wyników gospodarczych wyraził w dniu 25 I 1937 r. ówczesny minister rolnictwa Juliusz Poniatowski w swym przemówieniu na posiedzeniu komisji budżetowej sejmu, stwierdzając: "Obecne użytkowanie (lasu) zapewnia Polsce pokrycie potrzeb budownictwa własnego i eksport poważniejszych ilości drewna. Eksport ten stanowi jedną z najważniejszych — najważniejszą po węglu — pozycję eksportową polską"¹⁷.

Według GUS-u wówczas eksport drewna znajdował się na pierwszym miejscu¹⁸. Jak już nadmieniono, w 1929 r., a więc jeszcze w dobie przedkryzysowej i okresie najwyższej koniunktury handlowej w całym dwudziestoleciu międzywojennym — udział drewna w ogólnej wartości całego naszego eksportu wynosił około 25%.

Pomimo tak znakomych wyników gospodarczych lasów państwowych w latach trzydziestych kierownictwo tych lasów było ostro krytykowane przez przedstawicieli kół ziemiań-

skich i prywatnego kapitału. Lasy państwowe pod rządami Loreta wyrosły bowiem na groźnego dla nich konkurenta na rynku drzewnym i w zakresie przemysłowego przerobu drewna, stanowiąc jednocześnie ważne ogniwo w polityce etatystycznej rządu (tworzenie kapitału państwowego).

Jednak krytycy A. Loreta i jego polityki nie zdołali mu zaszkodzić. Jego pozycja była bowiem bardzo silna zarówno dzięki uzyskiwaniu przez lasy państwowe coraz lepszych efektów gospodarczych, jak również dzięki osobistym jego powiązaniom z obozem rządowym. Nie bez znaczenia był też fakt, że dyrektorem naczelnym lasów państwowych został Loret mianowany przez prezydenta, najwyższy organ władzy wykonawczej w państwie. Nota bene z prezydentem I. Mościckim łączyły Loreta nie tylko kontakty oficjalne. Loret miał również poparcie i uznanie ze strony najwybitniejszego wówczas działacza gospodarczego, twórcy Gdyni, ministra przemysłu i handlu, a następnie skarbu — Eugeniusza Kwiatkowskiego, a także ministrów rolnictwa, szczególnie Juliusza Poniatowskiego. Dekret wrześniowy z 1936 r. ostatecznie ugruntował pozycję Loreta oraz stanowił oficjalnie i zarazem prawne poparcie dla jego polityki gospodarczej.

Przypisy

¹ Do opracowania niniejszego artykułu autor wykorzystał w szczególności dwie swoje prace: 1) Zarys historii gospodarstwa leśnego w Polsce (podręcznik akademicki), PWRiL, Warszawa 1988; 2) Rozdział: Administracja lasów państwowych. W: Lasy państwowe w Polsce w 1918–1990, praca zespołowa pod red. J. Brody, t. I 1918–1939 s. 40–58, „Studia i Materiały Ośrodka Kultury Leśnej” w Gołuchowie, nr 3, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa — Poznań 1992.

² Utworzenie urzędu „nadzwyczajnego delegata” w lasach państwowych nie było pierwszym i jedynym tego rodzaju przypadkiem. Podobnych nadzwyczajnych pełnomocników powoływano także w niektórych innych działach gospodarki państwowej (w przedsiębiorstwach państwowych), gdzie dotychczasowa organizacja zarządzania utrudniała osiągnięcie przez rząd zamierzonych celów gospodarczych. Nawet w samych lasach państwowych Loret nie był jedynym „nadzwyczajnym delegatem”. W 1938 r., w związku z przyłączeniem Zaolzia do Polski, został mianowany „nadzwyczajny delegat” (Konrad Szubert, dyrektor DLP we Lwowie) do spraw integracji lasów państwowych tego regionu z lasami państwowymi województwa śląskiego.

³ Las Polski 1929 nr 5 s. 255–264; nr 6 s. 298–305.

⁴ Dz. U. RP nr 36 poz. 336.

⁵ Las Polski 1924 nr 11, s. 476–479; 1925 nr 1 s. 42.

⁶ Dz. U. RP nr 36 poz. 661.

⁷ Dz. U. RP 1924 nr 119 poz. 1079.

⁸ T. Molenda. Badania nad ekonomiką i polityką gospodarczą polskich lasów państwowych w latach 1920–1939. „Folia Forestalia Polonica”, z. 3, ser. A, 1960 s. 51.

⁹ Umowa została rozwiązana 13 VII 1929 r. — z inicjatywy Loreta. Mimo że Polska musiała zapłacić tej firmie wysokie odszkodowanie (blisko pół miliona funtów szterlingów), krok ten był (i jest) oceniany bardzo pozytywnie, gdyż uchronił Puszczę przed dalszą dewastacją.

¹⁰ A. Panek: Kulisy kompanii przeciwko Lasom Państwowym w parlamencie. Las Polski nr 4-5, 1936 s. 124.

¹¹ F. Szkiłładź: Rentowność państwowego gospodarstwa leśnego. Las Polski nr 12, 1935 s. 426.

¹² T. Molenda. Badania nad ekonomiką..., j.w., s. 114.

¹³ S. Krzyszkowski: Jednorazowa rewizja planów gospodarstwa leśnego, dokonana w lasach państwowych w r. 1931. *Las Polski* nr 11–12, 1934 s. 307–318.

¹⁴ *Las Polski* nr 2, 1938 s. 90.

¹⁵ *Las Polski* nr 2, 1938 s. 86–91.

¹⁶ *Mały Rocznik Statystyczny GUS, roczniki 1931–1939.*

¹⁷ *Polska Gospodarcza* z. 5, 1937, s. 151.

¹⁸ *Mały Rocznik Statystyczny GUS 1939* s. 176.a

Summary

Adam Loret, from 1921 manager of District State Forests Direction, was called as plenipotentiary of agriculture minister, to questions concerning state forests administration. His duty was — due to organizational authority in forest management and planning — to conduce to their profitability rise and, consequently, to increase income to state treasury.

Loret presented his economic program in monograph entitled: “Main lines of state forest economy” (1929). The mentioned program concerned several basic problems, namely: state forests management and planning, proper choice of staff in forest administration, taking over of conversion and wood sales in own administration, right organization of wood export and state forests industrialization. Moreover, we have to reckon among more important Loret’s initiatives, the following: introduction of economic year instead of calendar one, action of driving out the private capital from state forests and taking over the leased saw-mills, buying up private forests and grounds and, at last, the process of standardizing the state forest economy from the point of view of economic aims and tasks — eliminating this way the distinctnesses from the time of partitions.

Economic effects obtained in state forests in Loret’s time were spectacular. The balance net profit of state forests increased, during six years (1931/1932–1937/1938) over 4 times, out of that payments to state treasury 6 times, and investment outlays one and a half times, for forest planning almost by 100%, and wood processing in industrial establishments trebled. All the above mentioned processes took place during great, raging economic crisis, which was in Poland more grievous and lasted two years longer than in the other European countries.